

Een gedeelde zorg: samen leven, samen doen!

PvdA Leek

Verkiezingsprogramma 2014-2018

I. Tien redenen om PvdA te stemmen.

- 1. Solidariteit** Armoede is geen optie in een rijk land. De PvdA wil investeren in mensen die in de knel zitten. Schuldhulpverlening, inkomensondersteuning en begeleiding naar werk – dat zijn taken die voor de PvdA er toe doen. Een participatiefonds zorgt er voor dat iedereen mee kan doen aan het sociale leven. Maar de PvdA vraagt ook wat mensen zelf kunnen bijdragen aan hun eigen situatie én wat hij of zij in kan brengen, kan betekenen voor anderen. Pas daarna komt de vraag welke professionele hulp nodig is.
- 2. Solide financiën** Net als de afgelopen jaren kiest de PvdA voor een sober financieel beleid dat scherp op inkomsten en uitgaven let. Tegenover noodzakelijke uitgaven moeten voldoende inkomsten staan. De PvdA kiest ervoor mensen met een hoger inkomen meer te belasten en mensen met een kleine beurs te ontzien. Sterke schouders dragen de zwaarste lasten.
- 3. Sámen leven** Met de PvdA kiest u voor een partij die het samen leven in dorpen, verenigingen en organisaties voorop stelt. De afgelopen jaren vonden er prachtige initiatieven plaats rond bijvoorbeeld het openhouden van de bibliotheek in de scholen in Zevenhuizen, de bouw van het Multifunctioneel Centrum in Oostwold, het Dorpshuis Lettelbert en heel recent de restauratie van de Cazemierboerderij in Tolbert waar het dorps huis een onderkomen heeft gevonden. De PvdA wil een enthousiaste partner zijn bij dergelijke vormen van sociale zelfredzaamheid, initiatief en ondernemerschap.
- 4. Werk, werk, werk** De gemeente Leek doet het al vele jaren lang relatief goed op de arbeidsmarkt. Het bedrijventerrein Leeksterveld stroomt vol. Toch gaat de crisis aan Leek niet voorbij, de werkloosheid neemt toe. Daarom moet er een **Plan van de Participatie** komen waarin alle betrokken partijen nagaan wat verdere groei van het aanbod van werk in de weg staat. De gemeente neemt het initiatief.
- 5. Nieuwe taken, nieuwe gemeente** De overheveling van omvangrijke taken van het Rijk naar de gemeente vraagt om een sterke gemeentelijke organisatie met veel kwaliteit. Te kleine gemeenten kunnen die nieuwe taken niet aan. Daarom is herindeling onvermijdelijk. De PvdA is om die redenen voorstander van één gemeente Westerkwartier. Maar de afstand tot de burger moet klein blijven. Daarom kiest de PvdA voor sterke dorpen met ruimte voor eigen ideeën.
- 6. Mooie en lelijke plekken** In Oostwold, Tolbert en in Leek verrezen recent tal van nieuwe gebouwencomplexen, een multifunctioneel centrum, een dorps huis, een winkelcentrum en een appartementencomplex. Daarmee kregen deze dorpen er vitale plekken bij. De PvdA streeft ernaar het tempo van dorpsontwikkeling in stand te houden maar pleit voor tussentijdse oplossingen voor lelijke plekken zoals bij de entree van Leek.
- 7. Milieu, natuur, vervoer** Er valt per fiets en te voet veel te genieten van de prachtige omgeving van Leek. De PvdA zet zich in voor een groene en toegankelijke omgeving. Duurzaam vervoer, aparte busbanen, (lange afstands)fietspaden, elektrische auto's maar ook goede fietsenrekken bij bushaltes krijgen aandacht.
- 8. Zorg in de buurt** Gewoon in je eigen wijk kunnen blijven wonen als je ouder wordt of gehandicapt raakt, is belangrijk. Daarvoor is vrijwillige en betaalde zorg in dorp of buurt noodzakelijk. De PvdA wil er alles aan doen dit mogelijk te maken. Allereerst door mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen, maar ook door het stimuleren van de bouw van huizen die levensloopbestendig zijn.
- 9. MantelzorgMaatjes** Leek start een 'MantelzorgMaatje' project. Het combineren van mantelzorg met werk en een eigen huishouden met of zonder kinderen is zwaar. Het project 'MantelzorgMaatje' verlicht die belasting. Als maatje ondersteun je de mantelzorger. Zo geef je de mantelzorger tijd om zijn of haar accu weer op te laden.
- 10. Jongeren** We geven jongeren een stem. Jongeren willen we bereiken op een laagdrempelige manier, in hun directe omgeving, op trapveldjes en open terreintjes. Samenwerking tussen jongerenwerk, jeugdzorg en sportverenigingen vinden we belangrijk.

II Terugblik 2010 - 2014

In deze paragraaf blikt de PvdA Leek terug op de afgelopen college- en raadsperiode 2010-2014. Wat hield de fractie bezig? Welke keuzes maakten we.¹

- **Werkgelegenheid** Ook in 2012 groeide het aantal banen in Leek bovengemiddeld. De investeringen in Leeksterveld betalen zich hier mee uit. Vanaf 2008 nam het aantal banen in de gemeente toe met 7%.² Toch steeg het percentage werklozen van 7,4% naar 7,9%, een ruim half procent hoger dan het landelijke gemiddelde, maar veel lager dan het Groningse gemiddelde.³
- **Sociaal beleid** Het participatiebeleid, het minimabeleid en de mogelijkheden voor bijzondere bijstand, zijn op niveau gebleven. Snelle en adequate hulpverlening bij schulden stond hoog op de agenda. Samen met onder andere woningbouwcorporatie Wold en Waard heeft de gemeente beleid ontwikkeld om huisuitzettingen te voorkomen. Na een moeilijke periode vindt WSW-bedrijf⁴ Novatec de weg omhoog terug – mensen met een arbeidshandicap doen via Novatec en Novawork naar vermogen mee. De gemeente Leek biedt werk aan zo'n veertig medewerkers van Novatec. De steun aan de kleding- en voedselbank is voortgezet.
- **Hulp en Zorg** We hebben verder gewerkt aan de kwaliteit van de netwerken binnen de gemeente zoals die voor de OGGZ⁵ en het CJG⁶ die ook op rsg de Borgen spreekuur houdt. Ook is het Alzheimercafé en het project seniorenvoorlichting waarbij ruim 500 ouderen worden bezocht, overeind gehouden. Het is ons helaas niet gelukt het WMO⁷ vervoer op het oude peil te houden, vooral omdat het gebruik toe blijft nemen.
- **Onderwijs** In de gemeente Leek zijn de afgelopen raadsperiode nieuwe samenwerkingsscholen geopend in Oostwold en Leek. In Oostindie zijn twee scholen uit het centrum van Leek gaan samenwerken. Het huisvestingsprogramma is met relatief weinig middelen goed geslaagd. In de komende raadsperiode werken de onderwijspartners samen aan invoering van nieuwe wetgeving rond de jeugdhulp, jeugdzorg en Passend Onderwijs.
- **Bezuinigen** Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat deze jaren zich kenmerkten door de economische crisis. Die crisis was door niemand voorspeld en staat in schril contrast met de periode ervoor. Dat betekende dat College en Raad niet aan forse bezuinigingen konden ontkomen. Voor de PvdA stond voorop dat bezuinigingen niet ten koste mogen gaan van de meest kwetsbare groepen. Dat betekende dat de rekeningen elders kwamen te liggen. Met grote spijt hebben college en raad grote bezuinigingen moeten doorvoeren op terreinen als sport en cultuur. Daarnaast heeft de PvdA ingestemd met een verhoging van de Onroerende Zaak Belasting (OZB). Woningeigenaren betalen daarmee naar verhouding iets meer mee aan het overeind houden van onmisbare voorzieningen.
- **Wonen** De afgelopen jaren kwam een aantal tot de verbeelding sprekende bouwprojecten tot stand zoals op de plek van de Centrumschool, op het voormalige terrein van Taxi De Graaf. Dat was mede het gevolg van de politieke wens van de PvdA in 2006 voor inbreiding. Ook zijn vele woningen van Wold en Waard gerenoveerd en herbouwd. Met de woningbouwcorporatie zijn goede prestatieafspraken gemaakt op basis van de Woonvisie die we vastgesteld hebben. Elders, zoals bij het voormalige hotel Leek, liggen bouwplekken te wachten op bebouwing. Dit natuurlijk als gevolg van de gestagneerde woningmarkt. Dit had en heeft grote gevolgen voor de plannen en de

¹ De lijst is niet uitputtend bedoeld.

² <http://www.infoleek.nl/2013/04/08/aantal-banen-in-gemeente-leek-blijft-groeien/>

³ http://www.leek.nl/fileadmin/user_upload/pdf/ondernemers/jaarversl_ez_2012.pdf, pag. 12

⁴ WSW: Wet Sociale Werkvoorziening

⁵ OGGZ: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

⁶ CJG : Centrum voor Jeugd en Gezin

⁷ WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

opzet van het Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden en die van de Regiovisie Groningen-Assen. Nieuwbouw kwam nauwelijks meer tot stand. De gemeente Leek is er wel in geslaagd een pakket steunmaatregelen af te spreken waarin de regio en de provincie Groningen een deel van onze kosten en investeringen hebben overgenomen. Om de crisis te keren werkt de gemeente aan alternatieve plannen en aan mogelijkheden voor starterleningen en CPO⁸.

- **Veiligheid** Volgens de laatste monitor voelt de burger zich in Leek veilig. Een goed initiatief na een inbraakgolf is om samen met politie en omwonenden het groen in de buurt te bekijken op inbraakgevoeligheid.
- **Verkeer** De laatste maanden krijgt het centrum van Leek een vriendelijker gezicht. De PvdA heeft er sterk aan bijgedragen dat de Dam autoluw is geworden en dat ook blijft. De PvdA-fractie is ook mede-initiatiefnemer van een nieuwe verkeersnotitie. De actualisering van de Regiovisie van najaar 2013 leidt tot stevige investeringen in het openbaar vervoer en de infrastructuur tussen Groningen, Leek en Roden.
- **Recreatie en cultuur** Ondanks enorme bezuinigingen is het gelukt de samenwerking op Landgoed Nienoord verder vorm te geven.
- **Economie** De gemeente Leek heeft enkele malen de prijs voor MKB vriendelijkste gemeente in de wacht gesleept. De prijs tekent de voortreffelijke samenwerking met het bedrijfsleven en de handelsverenigingen.
- **Bestuur** De bezuinigingen troffen ook de eigen ambtelijke organisatie. Daarin heeft de PvdA steeds gezocht naar een balans tussen de noodzakelijke bezuinigingen en de ambtelijke inzet voor de beleidsprioriteiten die de gemeenteraad stelt.
- **Samenwerken** Om goed beleid overeind te houden hebben College en Raad gezocht naar nog betere samenwerking met anderen. Zo werken we meer en meer samen met de andere gemeenten en instellingen in het Westerkwartier zoals bij de ISD⁹, Novatec, de Regiovisie Groningen Assen, het CJG, de ontwikkeling van zorg en welzijn, Passend Onderwijs, en onderwijshuisvesting.
- **Herindeling** In 2012 en 2013 laaide overal in Nederland de discussie op over een herindeling. Achtergrond is de vraag hoe groot een gemeente moet zijn om alle nieuwe taken als decentralisaties van werk, welzijn en zorg goed en zorgvuldig uit te voeren. Daarvoor is robuuste bestuurskracht nodig die een te kleine gemeente niet kan leveren. Om die reden zal de gemeente Leek de komende jaren waarschijnlijk met Marum, Grootegast en Zuidhorn samengaan in een gemeente Westerkwartier. De PvdA Leek heeft ingestemd met een verdere uitwerking van deze plannen op voorwaarde dat de afstand tussen gemeente en burgers er niet door toeneemt.
- **Financiën** Hoewel de gemeentefinanciën er als gevolg van forse bezuinigingen niet rooskleurig voor staan, heeft de gemeente Leek de gemeentefinanciën wel op orde, dankzij haar rol in de Regio Groningen-Assen en het zorgvuldige financiële beheer.

⁸ CPO: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap

⁹ ISD Intergemeentelijke Sociale Dienst

III Verkiezingsprogramma 2014-2018

1. Uitgangspunt : Solidariteit

We leven in een rijk land en in een rijk deel van de wereld. Ook met veel inwoners van onze gemeente gaat het goed. Maar niet iedereen heeft dezelfde kansen om iets van het leven te maken. Nog steeds geldt: hoe hoger het inkomen, des te beter de gezondheid. Nog steeds groeien kinderen in armoede op. Eenzaamheid, uitsluiting en anonimiteit komen ook in onze gemeente voor. Om al deze redenen zijn de idealen van de Partij van de Arbeid ook in 2014 nog hard nodig.

Wij werken in onze gemeente aan een *solidaire* samenleving waarin iedereen een fatsoenlijk bestaan heeft en de mogelijkheid heeft om iets van zijn leven te maken. We staan niet met de rug naar elkaar toe, maar we leven mét elkaar. Hierbij sluiten we niemand uit en dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten.

De Partij van de Arbeid wil een *actieve* samenleving. Iedereen doet naar eigen mogelijkheden mee. Wie dat even niet aankan, krijgt een steuntje in de rug. In eerste instantie vanuit zijn omgeving maar als dat niet kan, zorgt de lokale overheid voor dat duwtje. Ondersteuning mikt altijd op het herwinnen van eigen kracht. De PvdA verwacht wel dat mensen actief deelnemen aan de samenleving, via een betaalde baan, via stages of vrijwilligers werk.

De PvdA kiest voor een *zorgzame* samenleving. Hulp en zorg zijn niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid maar een gemeenschappelijke taak voor ons allemaal. Die vanzelfsprekende alledaagse solidariteit maakt mensen uiteindelijk gelukkiger. Als PvdA vinden we dat onze gemeente die onderlinge verbindingen moet stimuleren en waar nodig ondersteunen.

De samenleving die ons voor ogen staat is ook een *inclusieve* samenleving. Een samenleving waarin voor iedereen plaats is, waar iedereen meetelt en voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn; dus ook voor jong en oud, zonder of met beperking. In onze samenleving kunnen kinderen opgroeien in een inspirerende en leuke omgeving. Voor goed onderwijs zorgen de onderwijsorganisaties samen met de gemeente. Als je ouder wordt of gehandicapt raakt, kun je in onze samenleving gewoon in je eigen buurt blijven wonen. Dat betekent voldoende levensloopbestendige woningen maar ook kleinschalige woonvormen. Welzijn en zorg zijn met vrijwillige en betaalde medewerkers zichtbaar aanwezig in dorp of buurt. Openbare ruimtes en publieke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk.

Heel veel mensen spannen zich in voor die alledaagse solidariteit. Vrijwilligers, verenigingen en allerlei burgerinitiatieven zorgen voor een bloeiend verenigingsleven in de gemeente Leek. Ze zorgen voor een *sterke sociale samenhang*, een samenleving waarin mensen zich veilig en gekend voelen.

De gemeente heeft dus *sterke maatschappelijke bondgenoten* bij het behalen van haar doelen. Het is voor de PvdA de uitdaging om de komende jaren die partijen nog beter dan tot nog toe in staat te stellen initiatieven te nemen die Leek sterker, interessanter en socialer maken. De gemeente wil dus een *verbinder* zijn. Dat is niet alleen ingegeven door financiële bescheidenheid van de gemeente, maar ook door de overtuiging dat de meeste mensen zelf hun leven kunnen vorm geven en inrichten. Waar dat niet zo is blijft een sterke maar dienstbare overheid nodig om kansen te creëren en garanderen.

Solidair, actief, zorgzaam, inclusief, samenhang, verbinder, een sterke overheid, dat zijn belangrijke ankers voor de PvdA.

2. Toekomst: Wat komt er op de gemeente af?

In de Terugblik hebben we al aangegeven wat de afgelopen vier jaar is gebeurd: crisis, bezuinigingen, alle zeilen bijzetten om de belangrijkste prioriteiten overeind te houden. Ook de komende jaren steekt de

gemeente Leek niet in een ruime financiële jas. Integendeel, budgettair is er niet veel mogelijk als de gemeente – en dat is een uitdrukkelijke wens van de PvdA – solide financieel beleid wil voeren.

Tegelijkertijd zien we dat de gemeente in de komende raadsperiode te maken krijgt met drie grote decentralisaties:

- er komt één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt (de Participatiewet);
- de gemeente wordt verantwoordelijk voor alle jeugdhulp en jeugdzorg;
- delen van de AWBZ¹⁰ langdurige zorg worden overgeheveld naar de WMO¹¹.

Met de overdracht zijn enorme geldbedragen gemoeid. Ook zal de invoering heel veel energie vergen. Voor te kleine gemeenten is uitvoering van deze taken onmogelijk – deze decentralisaties leiden dus tot schaalvergroting in het openbaar bestuur.

Wij vinden dat de gemeente de Eerste Overheid is omdat zij meer direct contact heeft met haar inwoners en de behoeften beter kent. Probleem is dat het Rijk stevig bezuinigt tijdens de decentralisaties. Als PvdA willen wij waar mogelijk voorkomen dat dit doorwerkt in de geboden ondersteuning.

Als PvdA zijn wij voorstander van de overdracht van deze taken naar de gemeente en gaan we akkoord met dat proces van schaalvergroting. De PvdA is voor een gemeentelijke herindeling en vorming van een gemeente Westerkwartier.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De lokale overheid verbindt. De gemeente brengt bewoners, bedrijven en instellingen bij elkaar om samen te werken aan de toekomst van de gemeente. We combineren daadkracht met draagvlak.
- Waar mogelijk betrekken we bewoners in een zo vroeg mogelijk stadium bij belangrijke keuzes. Dat komt het beleid ten goede, wij geloven dat de kans op succes groter is als bewoners weten dat ze invloed op het beleid hebben.
- De Partij van de Arbeid verwelkomt burgerinitiatieven van betrokken bewoners met ideeën voor de gemeenschap en wil ruimte geven aan de uitwerking van deze ideeën wanneer de bewoners hiervoor medeverantwoordelijkheid willen nemen.
- Als bureaucratie en regeldrift burgerinitiatieven in de weg staan, wil de Partij van de Arbeid deze aanpakken. Regels zijn er om bewoners, instellingen en bedrijven te helpen samen te leven, niet om ze dwars te zitten.
- Met regionale samenwerking op economisch en maatschappelijk terrein is veel winst te behalen, zeker nu de lokale overheid voor steeds meer taken op het gebied van zorg, welzijn en sociale zekerheid verantwoordelijk is.
- Wij besteden alleen overheidstaken uit als marktpartijen deze taken beter en goedkoper kunnen uitvoeren. Als we uitbesteden, doen wij dit bij voorkeur aan regionale bedrijven.
- De overheid blijft verantwoordelijk voor het bieden van kansen aan mensen met een maatschappelijke achterstand en organiseert daarin met anderen een vangnet en springplank.

De PvdA kiest dus voor solide financieel beleid; een verbindende rol; juicht de nieuwe taken toe; accepteert de schaalvergroting en ziet een blijvende rol in het zijn van vangnet en het bieden van een springplank.

¹⁰ AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

¹¹ WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

3. Werk, inkomen en economie

3.1. Werk.

Voor de PvdA is werk prioriteit nummer een. Want werken geeft zelfrespect, brengt zelfstandigheid mee en is de aanjager van integratie en participatie. Daarom moeten zoveel mogelijk inwoners aan het werk; juist in deze tijd. Hierboven kwam al aan de orde dat de gemeente Leek relatief gunstige cijfers kent voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Niettemin nam de werkloosheid ook in onze gemeente toe. Een actieve opstelling blijft dus nodig. We helpen werkgevers bij het vinden van werknemers en maken zo het ondernemen makkelijker. Werkzoekenden proberen we zo snel mogelijk bij een werkgever te krijgen. Mensen met een arbeidshandicap krijgen begeleiding, de werkgever looncompensatie. Ook zorgt de gemeente er voor dat de administratieve last niet bij de werkgever wordt neergelegd. Als werk niet mogelijk is zoeken we naar andere activiteiten. Voor iedereen die geen werk heeft is er het vangnet van de bijstand. De PvdA verlangt daarbij dat iedereen blijft zoeken, bijvoorbeeld met stages, onbetaald werk of scholing. Kortom, meedoen om zo snel mogelijk door te kunnen stromen naar (betaald) werk.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil met een Plan van de Participatie voor onze regio aansluiten bij de Participatiewet. Bij ons Plan betrekken we jongeren, ouderen, mensen met een beperking en mensen die vrijwilligerswerk doen maar ook het bedrijfsleven, het MKB, uitzendorganisaties en andere instanties.
- Onderdeel van het plan is het ontzorgen van wie last heeft van alle regels, of de regels op dit terrein te versimpelen.
- Dit plan mikt ook op uitbreiding (of minimaal behoud) van de werkgelegenheid en het aantal arbeidsplaatsen, de verbetering van de afstemming tussen vraag en aanbod, het creëren van leerwerkplaatsen, stageplaatsen en participatiebanen.
- De grenzen van de arbeidsmarkt stoppen niet bij de gemeentegrens. Met een gemeenschappelijke en gecoördineerde werkgeversbenadering in onze regio ondersteunen en ontzorgen we werkgevers.
- De regels voor aanbestedingen worden zo toegepast dat het voor lokale ondernemers aantrekkelijk is om in te schrijven. Een voorwaarde bij aanbestedingen is dat de aannemende partij minimaal 5 procent van de aanneemsom gebruikt voor de inzet van langdurig werklozen, jongeren en arbeidsgehandicapten. Dit passen we toe bij alle projecten (fysiek, infra en sociaal) en bij de inkoop van diensten en producten door de gemeente. Zo sluit de gemeente aan bij de participatiewet. Daarnaast willen we dat de projecten bijdragen aan het realiseren van een CO2-neutrale gemeente.
- Bij (bouw)projecten van de gemeente worden in de aanbestedingsprocedure voorwaarden opgenomen waardoor het project conform het leer/werkproject 'leerling-bouwplaatsen' wordt ingericht en uitgevoerd.
- Wij willen dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft door binnen de eigen organisatie voldoende stageplekken en werkervaringsplaatsen aan te bieden en arbeidsplaatsen te reserveren voor langdurig werklozen en arbeidsgehandicapten.
- Wij vragen van mensen die gebruik maken van de bijstand een tegenprestatie (wederkerigheidprincipe) in de vorm van een bijdrage aan maatschappelijk werk. Waar nodig worden ze daarbij ondersteund.
- Wie een fatsoenlijk werkaanbod weigert, wordt gekort op de uitkering. Dit gebeurt ook als iemand afspraken over het volgen van scholing, re-integratie, werk of vrijwilligerswerk niet nakomt.

3.2. Jongeren en werk

Voor jongeren is het vinden van de juiste toegang tot de arbeidsmarkt belangrijk. De eerste baan is het begin van je werkzame leven. Juist nu is dat moeilijk. De startkwalificatie helpt daarbij, maar soms is dit niet voldoende. Voor ons is het belangrijk dat jongeren actief blijven. We spannen ons, samen met ondernemers, extra in om jeugdwerkloosheid te verminderen en te voorkomen. We bevorderen goede samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Zo verbeteren we de afstemming tussen opleidingen en arbeidsmarkt.

Dit betekent voor de komende raadsperiode :

- Het behalen van een startkwalificatie is cruciaal. Het verrichten van stages en/of werk moet leiden tot een EVC, Erkenning Verworven Competentie. Jongeren onder de 27 jaar volgen onderwijs, hebben een baan of combineren onderwijs met werk. Het uitgangspunt voor leerplicht en toeleiding naar werk is ‘school eerst’.
- Samen met bedrijven en MBO’s zorgen we ervoor dat jongeren naar technische beroepen gaan, door vroege voorlichting op scholen en stages en bijvoorbeeld een techniekservicepunt met de taken: bemiddeling, scholing, voorlichting en facilitering voor de techniekbranche.
- We willen dat mensen met behoud van uitkering én met baangarantie een leerwerktraject in de zorg kunnen volgen. Uitkeringsorganisatie UWV heeft de toenemende behoefte aan zorg het afgelopen jaar weten te koppelen aan een steeds groter wordende groep mensen met een uitkering. Deelnemers gaan aan het werk bij een verzorgingscentrum in de buurt en doen tegelijkertijd een opleiding. De kosten van de opleiding zijn het eerste jaar voor het UWV en de jaren daarna voor de werkgever.
- We willen dat de gemeente als organisatie stageplaatsen en werkervaringsplaatsen biedt voor jongeren van het MBO. Zo kan zij ook beter afspraken hierover maken met andere bedrijven in de regio om stage- en werkplekken op MBO-niveau te creëren.
- Projecten die het aantal voortijdig schoolverlaters terugdringen en de aansluiting onderwijs en arbeid versterken, ondersteunen we. Een voorbeeld is het project Werkschool Groningen waarin jongeren worden ondersteund die niet of nauwelijks in staat zijn een startkwalificatie te behalen en niet in staat zijn om zelf, of met behulp van ouders en omgeving een plek op de reguliere arbeidsmarkt te verwerven.

3.3. In de bijstand - Als je hulp nodig hebt

Niet voor iedereen is het vinden van werk gemakkelijk, soms heb je daarbij hulp nodig. Voor degenen zonder kansen of met zeer beperkte kansen hebben we het vangnet van de bijstand. Hulp kan geboden worden als je een arbeidsbeperking hebt, of in een sector zit die zwaar te lijden heeft onder de economische crisis. Onze ondersteuning is gericht op het vinden van (ander) werk én op het vergroten van de zelfredzaamheid.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil bijstandsgerechtigden actief helpen bij het vinden van werk. Vanuit de mogelijkheden van elke bijstandsgerechtigde kijken we naar de aansluiting op de arbeidsmarkt en wat er nodig is (scholing, stage of onbetaalde arbeid) om die aansluiting te verbeteren.
- Het uitgangspunt voor mensen met een WSW-indicatie is: zoveel mogelijk werk in reguliere banen. We gaan uit van wat iemand kan. Voor wie niet kan werken in een reguliere baan bieden we een beschermde arbeidsplaats binnen het regionale leerwerkbedrijf.
- Startende ZZP’ers¹² ondersteunen we bijvoorbeeld door hen actief te verwijzen naar opdrachten die de gemeente in de markt zet.
- Voor ZZP’ers die schuldhulpverlening nodig hebben, stellen we niet meer als voorwaarde dat zij hun bedrijf stop zetten. ZZP’ers komen in aanmerking voor het minimabeleid.

3.4. Inkomen

Een inkomen zorgt voor zelfstandigheid en creëert kansen. Juist in deze tijd van economische malaise willen we kwetsbare mensen blijven ondersteunen door onder andere een activerende armoede-aanpak.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil activerend armoedebeleid, gericht op het voorkomen van armoede.
- Onze aanpak is gericht op begeleiding naar werk én aanpak van de armoedeproblematiek.
- Met woningbouwcorporaties en nutsbedrijven werken we verder aan stevige afspraken om problematische schulden en huisuitzettingen te voorkomen.
- Mensen die langdurig van een minimaal inkomen leven, krijgen extra steun onder andere in de vorm van een collectieve ziektekostenverzekering.
- Ook mensen met een arbeidsbeperking mogen niet onder het wettelijk minimumloon betaald worden.

¹² ZZP: Zelfstandige Zonder Personeel

- Onze sociale zekerheid is gebaseerd op solidariteit. Om dit overeind te houden staan fraudebestrijding en handhaving hoog op onze agenda.
- Wij vinden dat elke gemeente zelf de inkomensgrens voor het gemeentelijk minimumbeleid zou moeten kunnen vaststellen. De PvdA in Leek wil inzetten op 120 procent van het wettelijk minimumloon en zal hier in Den Haag voor pleiten.
- Het MKB is belangrijk voor ons. Soms komen ondernemers in de problemen. Wij gaan meer schuldentrajecten met kleine ondernemers opzetten, zodat zij snel uit de problemen komen en zich weer kunnen richten op het eigen bedrijf.
- In onze gemeente werken mensen uit de Midden- en Oost-Europese landen. Aandacht voor hun leefomstandigheden en handhaving van hun arbeidsvoorwaarden vinden wij belangrijk om uitbuiting, concurrentievervalsing en verdringing op de arbeidsmarkt tegen te gaan.

3.5. Economie

Economische groei creëert banen. Op veel plaatsen is er sprake van een tekort aan mensen in de zorg en techniek. We moeten dat in onze gemeente samen met de partners in onze regio oplossen. Bedrijven moeten zich thuis voelen in onze gemeente. Daarom zorgen we voor een gemeente die goed bereikbaar is en waar onderwijs, overheid en bedrijfsleven nauw samenwerken.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- We zorgen voor een gunstig vestigingsklimaat en ondernemingsklimaat door het bieden van voldoende en aantrekkelijke bedrijventerreinen.
- De basis voor de detailhandel ligt in sterke winkelcentra in het centrum van een dorp, stad of wijk. Hierbij passen geen grootwinkelcentra op bedrijventerreinen.
- Wij vinden het belangrijk dat er één loket is voor alle dienstverlening aan burgers en bedrijven, dat bereikbaar is voor informatie, vergunningverlening en melding van calamiteiten.
- Wij maken het voor starters makkelijker om een bedrijf aan huis te beginnen bijvoorbeeld door procedures voor vergunningen en ontheffingen te vereenvoudigen.
- De gemeente zet zich in om met eigenaren (tijdelijke) creatieve oplossingen te vinden voor leegstaande winkelpanden.
- Bij grootschalige openbare werken (bijvoorbeeld als wegen worden opengebroken) vinden wij bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie belangrijke toetscriteria zodat ondernemers en burgers niet onnodig worden gehinderd.
- Voor onze regio ontwikkelen we een strategie om de bouw, een belangrijke banenmotor, te stimuleren. We zetten alle landelijke regelingen lokaal in en maken afspraken met bouwondernemers en woningcorporaties.

Werk, werk, werk is niet voor niets één van de meest bekende slogans van de PvdA. Werk is belangrijk. Door werk verwerf je inkomen, doe je mee, heb je een positie. Veel mensen ontlenen hun zelfrespect voor een groot deel aan hun baan. Een gemeente die in staat is om werkgelegenheid te genereren bijvoorbeeld door een goed vestigingsklimaat voor ondernemers te ontwikkelen, creëert op die manier kansen voor haar inwoners. Daarom hangen de thema's werk, onderwijs en ook zorg nauw met elkaar samen.

4. Zorgen voor meedoen - *Voor als je een zetje in de rug nodig hebt...*

Hulp en zorg is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Draagkracht is voor ons een leidend principe. Draagkracht zowel in financiële zin als in sociaal opzicht: mantelzorg mag niet leiden tot overbelasting. Eigen bijdragen voor zorg dienen inkomensafhankelijk te zijn zonder dat dit leidt tot een stapeling van eigen bijdragen. Juist een gemeente als Leek heeft de kans om zorg minder ingewikkeld te maken, dichtbij mensen te organiseren en de eigen kracht van mensen en hun netwerken te versterken.

4.1. Zorg bij je thuis en ouder worden in je eigen dorp of buurt

Gewoon in je eigen wijk kunnen blijven wonen als je ouder wordt of gehandicapt raakt. Dat vinden wij belangrijk. Vrijwillige en betaalde zorgmedewerkers zijn zichtbaar in dorp of buurt. Het gaat dus ook om welzijn. Met alleen het uit bed halen van mensen of het schoonmaken van een huis ben je niet klaar. Het gaat erom dat mensen daarna iets kunnen gaan doen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA vindt het belangrijk dat zorg en welzijn dichtbij mensen beschikbaar is.
- Er worden voldoende levensloopbestendige woningen gebouwd. Ook kleinschalige woonvormen horen daarbij.
- De decentralisatie van de AWBZ gebruiken we om zorg en welzijn meer aan elkaar te verbinden. We gaan steeds uit van eigen kracht, netwerk, familie, dorp en buurt en eventueel professional. Preventie moet lonend worden. Gezondheidsbevordering met zorgverzekeraar, wijkverpleegkundige, gemeente en ziekenhuizen is ons uitgangspunt.
- We zijn voor een persoonsgebonden budget (PGB) wanneer publieke voorzieningen niet toereikend zijn. Dat kan in verschillende vormen. Fraude wordt aangepakt.
- Toegankelijkheid blijft onze aandacht houden. We werken verder aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte en publieke voorzieningen. Met winkeliers en architecten maken we afspraken over toegankelijkheid.

4.2. Voorzieningen op maat

Iedereen moet zijn eigen levensplannen kunnen nastreven. Als dat niet lukt omdat je op de één of andere manier daarbij een beperking ondervindt, bijvoorbeeld omdat je niet kunt lopen of omdat je je eigen huis niet kunt schoonmaken, zoeken wij met je naar een oplossing. Soms is die oplossing dichtbij te vinden in je eigen omgeving of eigen familie. Soms moeten we samen verder kijken naar wat nodig is. Omdat iedereen anders is, volstaat daarbij geen kant en klare oplossing. Maatwerk is nodig.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil de toegang tot de zorg te komen veel minder ingewikkeld maken. Minder regels, meer direct contact met degene die zorg vraagt. We investeren in het gesprek vooraf waarbij het sterker maken van de eigen kracht en het eigen netwerk vooraf gaat aan het praten over de hulpvraag.
- Voor mensen die geen eigen mogelijkheden of netwerk hebben, moet voldoende aandacht, hulp en zorg beschikbaar zijn.
- We kijken niet alleen naar zorgvragen, maar ook naar met name eenzaamheid.
- We zetten vrijwilligers in en mensen die op zoek zijn naar een baan, om hulp te bieden. Bijvoorbeeld bij het doen van boodschappen of bij klussen in huis.
- Een beroep op 'eigen kracht' betekent dat naast de vraag wat nodig is, ook aan de orde komt wat je zelf anderen te bieden hebt. Zo kun je bijvoorbeeld voor een scootmobiel in aanmerking komen, maar ook anderen helpen met het invullen van belastingformulieren.

4.3. Samen werken aan goede zorg

Er verandert veel in de zorg. Samenwerking, communicatie met en tussen zorggebruikers en zorgaanbieders is belangrijk net als het voorkomen van valse verwachtingen, eerlijk zijn over wat er wel en niet geboden kan worden. Aan marktwerking in de zorg en een te sterke nadruk op accountants als het om verantwoording gaat heeft de PvdA een enorme hekel. We willen meewerken aan experimenten met de zogenaamde gebiedsgebonden financiering.

De PvdA hecht aan kwalitatief goede zorg en een goede afstemming tussen de huisarts en praktijkondersteuners, en bijvoorbeeld Centra voor Jeugd en Gezin.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil met zorgaanbieders en welzijnsinstellingen plannen maken om samenwerking in de medische zorg en sociale dienstverlening verder in te vullen, uitgaande van de vraag van de inwoners.

- Gemeente en zorgverzekeraar maken samen afspraken over het centraal stellen van preventie, het inkopen van zorg op basis van de integrale hulpvraag van mensen.
- Bureaucratie, marktwerking en overdreven verantwoording bannen wij uit. Wij staan open voor initiatieven om te experimenteren met wijkbudgetten voor zorg en welzijn.

4.4. Mantelzorgers

Van alle zorg die wordt verleend, wordt ongeveer 80 procent gedaan door de mantelzorg, mensen die daarvoor niet betaald krijgen. Het gaat dan om ouders die voor hun gehandicapte kinderen zorgen, partners die elkaar verzorgen of kinderen die hun ouders ondersteunen. Het helpen en verzorgen van iemand van wie je houdt is natuurlijk geweldig. Zoiets doe je met liefde. Maar vaak is het ook zwaar. Soms gaat het zelfs om hele jonge kinderen die de complete verantwoordelijkheid hebben voor het huishouden of hoogbejaarden die zelf hun partner verzorgen. Om mantelzorgers te helpen en af en toe rust te geven zetten wij de komende jaren nog meer in op het ondersteunen van mantelzorgers.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat mantelzorgondersteuning extra capaciteit krijgt om mantelzorgers op te zoeken en te helpen met praktische oplossingen. Hierbij willen we speciaal aandacht geven aan jonge en oudere mantelzorgers.
- We willen dat het bedrijfsleven haar werknemers meer ruimte gaat geven voor mantelzorg.
- Bij re-integratieverplichtingen wordt rekening gehouden met mantelzorgtaken.
- De gemeente Leek start een MantelzorgMaatje project dat zorgt voor een steun in de rug van mantelzorgers. Als 'maatje' draag je niet de zorg voor de hulpbehoevende, maar je werkt samen met mantelzorger zodat die wat meer tijd voor zichzelf krijgt.

4.5. Gezondheidszorg

De gezondheidszorg in Nederland behoort gelukkig tot een van de beste van de wereld. Toch zien we dat gezondheidsverschillen in ons land groter worden. Mensen met een lager inkomen hebben gemiddeld vaak een minder goede gezondheid en worden minder oud. De verschillen worden echt groter. Wij vinden dat onacceptabel en gaan daar wat aan doen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- In gezondheidscentra werken huisartsen, apothekers, fysiotherapeuten, maatschappelijk werkers, wijkverpleegkundigen en andere hulpverleners uit de eerstelijnsgezondheidszorg en anderhalfflijnszorg nauw samen. Ze sluiten aan op CJG netwerken en het ouderennetwerk.
- Deze gezondheidscentra sluiten aan bij de buurtgerichte zorg.
- We willen dat de gemeente Leek aansluit bij levensstijlcampagnes om de sociaaleconomische gezondheidsverschillen in onze gemeente te verkleinen.
- Deze campagnes moeten aandacht geven aan het stimuleren van bewegen, gezond eten, alcoholmatiging en het voorkomen en bestrijden van depressies.

4.6. Armoedebestrijding en hulp bij schulden

Als je rond moet komen van een laag inkomen is dat niet gemakkelijk. Allerlei uitgaven die samenhangen met een gezond en goed leven zijn niet op te brengen. Een gebrek aan geld voor alledaagse uitgaven kan ook tot isolement leiden en tot berusting en vervreemding: “wij horen er toch niet bij”. Armoede als levensstijl dus. Wij vinden dat in een rijk land als het onze onacceptabel. Dit vraagt om een frontale aanval op armoede en uitsluiting.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil in het kader van ons activerende armoedebeleid onze aanval op armoede voortzetten. Het tegengaan van de uitsluitende werking van armoede en het ontzien van de effecten daarvan voor kinderen heeft de komende jaren prioriteit.
- Als armoede veroorzaakt wordt door schulden is pappen en nathouden geen oplossing. We pakken de voornaamste oorzaak van armoede aan: de schulden. Wachtlijsten bij de schuldhulpverlening vinden

we uit den boze. Binnen maximaal vier weken start het traject voor schuldhulpverlening. Waar mogelijk worden werkgevers hier ook bij betrokken.

- Bij hulp bij schulden is niet alleen naar de financieel-technische kant belangrijk. Het gaat ook om het vinden van manieren om weer te leren omgaan met geld. Leren budgetteren, het op orde houden van de basis (vaste lasten) en voorkomen van schulden. Als het nodig is, helpen we mensen door hun inkomsten en uitgaven voor ze te beheren.
- Met maatschappelijke organisaties en kerken maken we afspraken hoe mensen die zij wel, maar de gemeente nog niet kent, kunnen worden geholpen.

4.7. Dakloosheid en uithuisplaatsingen tegengaan

Mensen kunnen in grote problemen komen door stapeling van gebeurtenissen zoals schulden, ziekte, en werkloosheid. Uithuisplaatsing door huurachterstanden ligt dan op de loer. Hier voeren we actief beleid op: gezinnen met kinderen worden nooit op straat gezet. Verder werken we nauw samen met instellingen die mensen weer 'op de been' helpen.

5. Onderwijs, jeugd en zorg - Geef het beste voor de toekomst

Voor de PvdA staat centraal dat kinderen zich optimaal moeten kunnen ontwikkelen, zowel op school als thuis. De PvdA wil dat de gemeente de verantwoordelijkheid voelt voor goed onderwijs voor alle kinderen. Daarom voert de gemeente een eigen onderwijsbeleid. Daar hoort bij dat hulp en zorg beschikbaar zijn als dat nodig is, net als het bieden van perspectief en toekomst.

5.1. Scholen en omgeving zijn veilig en toegankelijk

De school hoort een plek te zijn waar kinderen graag komen, waar het schoon en veilig is. De school moet het beste uit de kinderen naar boven halen. De school werkt samen met de buurt en andere instanties die zich ook met kinderen en hun omgeving bezig houden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat de gemeente haar verantwoordelijkheid blijft nemen voor de kwaliteit en veiligheid van schoolgebouwen. In het regionaal huisvestingsplan voor het onderwijs (RIHP) werken we dit verder uit in Westerkwartierverband.
- Wij zijn een voorstander van verkeerseducatie. Lopen en fietsen naar school wordt gestimuleerd. De PvdA vindt dat ouders hier mede verantwoordelijk voor zijn. In het gemeentelijk beleid ligt hier een duidelijk verband met de Ruimtelijke Ordening: de route naar school moet veilig, interessant en uitnodigend zijn.

5.2. Geen leerling op achterstand

Alle kinderen hebben recht op goed onderwijs, ongeacht het gezin waarin je opgroeit of de buurt waar je woont. De PvdA steunt het doel van passend onderwijs, namelijk om zoveel mogelijk kinderen in het gewone onderwijs tot hun recht te laten komen. Maar voor een beperkt aantal kinderen zal speciaal onderwijs noodzakelijk blijven.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Kinderen horen zonder achterstanden op te groeien. De PvdA wil waar nodig extra investeren in kinderen. Teveel kinderen hebben bij aanvang van de basisschool een taalachterstand. Dit pakken we aan door middel van de Vroeg- en Voorschoolse Educatie VVE.
- Ouders worden aangespoord om kinderen deel te laten nemen aan de vroeg- en voorschoolse educatie-activiteiten.
- Samenwerking tussen alle betrokkenen rondom de school en het onderwijs vinden wij belangrijk, de gemeente heeft hierin een stimulerende rol.
- Bij goed onderwijs past ouderbetrokkenheid. Ouderbetrokkenheid kent vele varianten, in de klas, in de school, bij buitenschoolse activiteiten of andere activiteiten op het gebied van sport of cultuur. In samenspraak met ouders en leerlingen zoeken we wegen om dit te bevorderen.

- Een school staat in een dorp of buurt. Welzijn, buurtagent, wijkverpleegkundige, consultatiebureaus, het Centrum voor Jeugd en Gezin, huisartsen enz. horen allemaal betrokken te zijn bij de school.
- We gaan verder met het voorkomen en bestrijden van vroegtijdige schoolverlaters.

5.3. Jeugd en zorg

Gelukkig gaat het met veel kinderen, jongeren en hun families goed. Maar er zijn ook situaties waarin er sprake is van kleine of grote problemen. De Jeugdzorg is vanaf 2015 een verantwoordelijkheid voor de gemeente. De PvdA wil dat er in de Jeugdzorg meer de nadruk komt te liggen op positief jeugdbeleid. Jeugdbeleid waarin we uitgaan van preventie en minder op repressie inzetten. Veel gezinnen en kinderen hebben te maken met meerdere vormen van hulp. De betrokken organisaties moeten meer samenwerken. Dit kan door verschillende regelingen bij elkaar te brengen. We benutten de eigen kracht van deze jongeren en de gezinnen. Per gezin is er één gerichte aanpak. Een integrale benadering op preventie en jeugdhulp- en jeugdzorg maar ook samenwerking met het onderwijs is daarbij van groot belang.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil een positief jeugdbeleid waarin we uitgaan van versterking van de eigen kracht van ouders en kinderen, een netwerk waarin opvoedingsverantwoordelijkheid gedeeld wordt, waar we ophouden met onnodige etikettering, en waar mogelijk ontzorgen en normaliseren.
- Voor betere en efficiënte Jeugdzorg willen we dat de gemeente samenwerkt met aanbieders van Jeugdzorg. Voor organisaties die niet willen samenwerken, worden andere aanbieders gezocht.
- Deze samenwerking moet de uitspraak: één gezin, één plan, één aanspreekpunt waar maken.
- Hulp en ondersteuning zijn gericht op het voorkomen van het uit de hand lopen van problemen en situaties.
- Wanneer de veiligheid van kinderen in het geding is, wordt er zorgvuldig ingegrepen en zijn er goede opvangvoorzieningen beschikbaar.
- We werken met meldcodes voor het herkennen van signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Professionals worden getraind op het herkennen van deze signalen. We bevorderen het naleven van de meldingsplicht door zorgverleners.
- We willen dat iedereen die bij de jeugd betrokken is, als het nodig is signalen afgeeft in de verwijsindex zodat instellingen niet langs elkaar werken.
- Wij maken beleid voor jongeren. Hiervoor zoeken we gesprekspartners bij de jongeren zelf.
- De PvdA blijft pleiten voor plannen om alcohol- en drugsmisbruik onder jongeren te verminderen.
- We accepteren wangedrag van jongeren en groepen jongeren niet. Hiervoor is een stevige aanpak nodig (zie ook veiligheid).
- Om te voorkomen dat meer jongeren wangedrag vertonen, is preventie belangrijker dan repressie.
- De PvdA vindt het belangrijk dat de Jeugdzorg in 2015 in één keer gedecentraliseerd wordt. Wij zetten in op preventie, ombuigingen binnen het budget van curatief naar preventief, ontschotting, betere samenwerking en afstemming van de activiteiten van Jeugdzorgaanbieders.

6. Wonen in dorpen en buurten - *Samen wonen en leven in goede, betaalbare huizen in een ongedeelde samenleving*

De Partij van de Arbeid wil investeren in betaalbare, levensbestendige woningen, krachtige dorpen en een goede bereikbaarheid. Wij willen naar een evenwichtig en eerlijk woonbeleid, waarbij er voldoende sociale woningen beschikbaar zijn. Ook moet het eigen woningbezit voor brede groepen bereikbaar blijven en moet ondersteuning door de overheid op een rechtvaardige manier plaatsvinden. De PvdA wil dat er betaalbare woningen worden gerealiseerd, zowel voor huurders als voor (startende) kopers. Hierbij gaat het niet alleen om uitbreiding, maar ook om dorpsontwikkeling.

6.1. Wonen - groei

Bouwen voor betaalbaar wonen is een belangrijk speerpunt de komende jaren. Met name starters op de woningmarkt hebben door hoge hypotheekkosten moeite om aan een woning te komen. De positie van corporaties baart veel zorgen. Binnen de nieuwe afspraken van de regiovisie Groningen-Assen over de woningbouw werken gemeente en corporaties samen met bewoners en ondernemers aan nieuwe projecten.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- We geven bewoners meer invloed op hun woning. Als de woning gebouwd of gerenoveerd wordt, moeten de (toekomstige) bewoners, huurders of kopers, mee kunnen beslissen over de indeling en afwerking van de woning.
- Wij stimuleren het vraaggericht bouwen dat steeds belangrijker op de woningmarkt wordt. Hierbij hoort ook het mogelijk maken van zelfbouw van woningen (bijvoorbeeld door collectief particulier opdrachtgeverschap). We willen hiervoor een aangepast welstandsbeleid.
- De PvdA wil dat corporaties, gemeente, bewoners (organisaties) en ondernemers in het Westerkwartier een nieuwe woonvisie ontwikkelen en nieuwe prestatieafspraken maken over:
 - het aantal te bouwen woningen;
 - investeringen in de leefbaarheid van buurten;
 - energiebeleid en -labels;
 - het signaleren van, en reageren op huurproblemen en overlast;
 - slagingskansen op de woningmarkt voor de diverse doelgroepen;
 - kwaliteit van de woningen;
 - totale woonlasten (incl. gas, water, licht en servicekosten);

- bestrijden van woonoverlast;
- de invloed van huurders op nieuwe en te renoveren woningen;
- de mate waarin corporaties doelgroepen huisvesten.

6.2. Dorp en buurt

Dorpen en buurten blijven belangrijk als gemeenschappen waarin mensen samen leven. Het blijft belangrijk om te investeren in leefbaarheid, kwaliteit van woningen, sociale samenhang, en onderwijs.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De Partij van de Arbeid wil werken aan een doe-democratie en wil lokale betrokkenheid van bewoners, ondernemers en andere betrokkenen voor hun eigen omgeving stimuleren. Dit kan als bewoners zelf bijdragen aan beslissingen over vormgeving en onderhoud van hun omgeving.
- De PvdA wil geld zoeken voor een dorp- en buurtfonds dat ingezet kan worden voor de versterking van de leefbaarheid in de dorpen en buurten in de gemeente Leek.
- Bouwprojecten en herstructureringsprojecten worden afgestemd op de toekomstige bevolkingssamenstelling waarbij bijvoorbeeld het zelfstandig kunnen blijven wonen van ouderen gefaciliteerd wordt.

7. Een veilige gemeente - *Veilig voelen, veilig zijn*

We bestrijden overlast, intimidatie en criminaliteit. Daarvoor is het belangrijk dat mensen elkaar op straat aanspreken op gedrag en dat ouders hun kinderen aanspreken. De gemeente werkt hierbij samen met woningbouwcorporaties, welzijns- en (jeugd)zorginstellingen, brandweer, politie, onderwijs, burgers en bedrijven. In deze samenwerking is de wijkagent de sleutelfiguur. Onderlinge concurrentie tussen deze organisaties mag niet voorkomen. Alle betrokkenen, inclusief Openbaar Ministerie en de Veiligheidshuizen, moeten bereid zijn om bij te dragen aan een goed lokaal veiligheidsbeleid. Dit heeft alleen kans van slagen als ook bewoners hierbij betrokken zijn. De gemeente stimuleert deze betrokkenheid. Wanneer het om veiligheid gaat wil de PvdA preventie waar dat kan en ingrijpen waar het moet.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA vindt dat veiligheidsbeleid gaat over afstemming, samenwerking en een goede balans tussen voorkomen (preventie) waar het kan en handhaven (repressie) waar dat moet.
- Wij staan voor een gezamenlijke aanpak van woningbouwcorporatie(s), brandweer, gemeente, politie en anderen om aantasting van het woongenot door woonoverlast te voorkomen.
- Het doen van aangifte maken we zo eenvoudig mogelijk. Heb je aangifte gedaan, dan word je op de hoogte gehouden van het verloop hiervan.
- Wij gaan hufterigheid in de openbare ruimte tegen door het bestraffen van bijvoorbeeld intimiderend gedrag. Als je binnen een lokale samenleving rottigheid wilt uithalen, word je herkend, gekend en aangepakt.
- We pakken overlast, intimidatie en criminaliteit van jongeren aan langs drie wegen: via de thuiscultuur (aanspreken van ouders), via de straatcultuur (aansprakelijk stellen van ouders voor schade veroorzaakt door kinderen), en via de schoolcultuur (voorkomen van schooluitval).
- We treden op tegen alcoholmisbruik onder jongeren. Ouders hebben hierin een eerste verantwoordelijkheid. Wij verwachten van onze winkeliers, verenigingen en horecaondernemers dat zij zich houden aan de leeftijdsgrens. Dit handhaven wij streng.
- We tolereren uitgaansgeweld niet. Politie en horeca treden hiertegen gezamenlijk op.
- Wij stimuleren deskundigheid van professionals op het gebied van veiligheid en de aanpak/signalering van huiselijk geweld, kindermishandeling, de aanpak van geweld tegen homo's en de loverbooyproblematiek.

8. Sport en cultuur - *Voor iedereen toegankelijk*

8.1. Sport

Sport en spel zijn belangrijk in een gemeenschap. Sport- en muziekverenigingen vervullen een belangrijke maatschappelijke functie en zijn het sociale cement van de samenleving. Teamsport draagt bij aan de ontwikkeling van teamgeest en het idee van fairplay. Breedtesport is dé voedingsbodem voor een gezonde levensstijl. Sport en sportevenementen leveren een bijdrage aan de economische ontwikkeling en werkgelegenheid. De Topsporthal kan bovendien bijdragen aan de positieve uitstraling van de gemeente.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Jongeren geven we een stem door ze op te zoeken in hun directe woonomgeving, op trapveldjes en open terreintjes. Samenwerking tussen jongerenwerk, jeugdzorg en sportverenigingen vinden we belangrijk.
- We ontwikkelen samen met de GGD, eerstelijnszorg, scholen en maatschappelijke organisaties projecten om overgewicht en obesitas tegen te gaan.
- Wij willen de sociale functie van sportverenigingen versterken door meer verbindingen te leggen met scholen, buitenschoolse opvang, welzijn, jeugdzorg en dorpsverenigingen.
- Bij onderwijshuisvesting horen goede gymzalen en sportaccommodaties.
- Voor ons is multifunctioneel gebruik van sportparken en accommodaties het uitgangspunt. Wij willen dat deze ook buiten schooltijd beschikbaar zijn.
- De PvdA vindt dat er geen financiële belemmeringen moeten zijn voor zwembles voor kinderen die nog niet kunnen zwemmen.
- Van Leekster sporters en sportverenigingen die op de hoogste nationale niveaus presteren verwachten we inzet bij sportprojecten en sportclinics in onze gemeente.

8.2. Cultuur

Onze gemeente kent een grote traditie met betrekking tot het culturele leven: kunstbeoefening door amateurs, muziekscholen, bibliotheken, poppodia, musea en cultuureducatie. Juist deze voorzieningen en hun toegankelijkheid staan onder druk door bezuinigingen. Door de inzet van middelen zoals een (jeugd)cultuurfonds willen wij ervoor zorgen dat cultuur voor iedereen toegankelijk blijft.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil werken aan een gesponsord (jeugd)cultuurfonds en jongeren(groepen) stimuleren hier gebruik van te maken.
- De toegankelijkheid en betaalbaarheid van culturele voorzieningen, met name de muziekschool en bibliotheek, staan onder druk door bezuinigingen. Wij spannen ons in om verdere bezuinigingen op culturele voorzieningen te vermijden. We staan open voor nieuwe initiatieven.
- De bibliotheek past zich aan de moderne tijd aan en wordt een laagdrempelige ontmoetingsplaats waar naast het uitlenen van boeken de multimediale wereld toegankelijk wordt gemaakt. De relatie met het onderwijs vinden we belangrijk. We willen dat deze relatie waar mogelijk wordt versterkt, bijvoorbeeld door bibliotheken in schoolgebouwen onder te brengen.
- Samenwerking tussen culturele voorzieningen en het onderwijs is belangrijk. Kennis over ons culturele erfgoed - waar komen we vandaan - helpt jongeren bij het vinden van hun identiteit.
- Culturele instellingen gaan zelf actief op zoek naar bronnen van financiering, de gemeente is co-financier.
- Wij verwachten van muziekscholen, (amateur)orkesten en poppodia dat zij nieuwe allianties sluiten om muziekonderwijs in stand en betaalbaar te houden.
- Wij stimuleren cultureel ondernemerschap. Dit kan leiden tot nieuwe creativiteit en de economie stimuleren.

9. Natuur, landschap, milieu en verkeer - *Schoon, duurzaam en mooi*

9.1. Natuur en milieu

Steeds meer mensen en bedrijven zijn zich bewust van het belang van duurzaamheid. Lokaal/regionaal milieubeleid is noodzakelijk om onze omgeving schoon en gezond te houden. Hierbij is het noodzaak dat iedereen binnen de gemeente/regio zich hiervoor inzet. Veel particulieren en bedrijven installeren bijvoorbeeld zonnepanelen of werken met aardwarmte. Ook de gemeente draagt haar steentje bij, geeft het goede voorbeeld en stimuleert bedrijven en inwoners om te werken aan een duurzame gemeente. Dichtbij sommige woonwijken staan bedrijven die door groeiende activiteiten in toenemende mate overlast geven voor de bewoners. Dit is een historische gegroeide situatie die onwenselijk is, daarom zal de gemeente meewerken aan de verplaatsing van deze bedrijven.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil het autogebruik terugdringen omdat auto's nog steeds bij de grootste vervuilers horen. In de gemeente wordt de fiets en het openbaar vervoer daarom maximaal gefaciliteerd onder andere door busbanen en lange-afstandsfietspaden.
- Door het aanleggen van oplaadpunten stimuleren we het gebruik van elektrische auto's en scooters en auto's op groengas. De gemeentelijke organisatie geeft het goede voorbeeld.
- Het gebruik van energiebesparende maatregelen bij nieuwbouw bevorderen we. Bij aanbestedingen en bestemmingsplannen nemen we dit als eis op.
- Wij hebben de ambitie dat onze gemeente in 2020 een CO2-neutrale gemeente is.
- We gaan door, samen met woningcorporatie(s), met het energiezuiniger maken van het huidige woningbestand.
- We pleiten voor duurzame alternatieven voor de verwarming van gebouwen in de gemeente. De gemeente moet het goede voorbeeld geven en in haar eigen gebouwen energiebesparende technologieën gaan gebruiken.
- We stimuleren lokale initiatieven bijvoorbeeld in de vorm van kleinschalige coöperatieve of gemeentelijke energiebedrijven voor decentrale duurzame energieopwekking.
- Openbare ruimte beheren we natuurlijk en ecologisch door ecologisch bermbeheer, variatie in beplanting van perkjes en groenstroken en een aangepast kapbeleid.
- We willen een verdere discussie over de onderhoudsnormen voor het groen. De PvdA wil dat deze passen bij de mogelijkheden van onze gemeente.
- Bij groot onderhoud aan het openbaar groen wordt eerst overlegd met buurtbewoners over hun wensen.
- Voor kinderen is het openbaar groen in de gemeente prachtig speelterrein.
- De PvdA pleit voor evaluatie van het vergunning vrij maken van het kappen van bomen.

9.2. Landschap

De gemeente Leek heeft een gevarieerd landschap met eigen kenmerken die we koesteren en die de gemeente een eigen identiteit geven. Natuur en natuurgebieden horen toegankelijk te zijn.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA zet zich in voor een groene en toegankelijke omgeving.
- Bij bebouwing in het landelijk gebied stellen we als voorwaarde dat dit landschappelijk wordt ingepast, bijvoorbeeld door toepassing van de rood-voor-rood-regelingen en door de aanleg van streekeigen beplanting.
- Wij bevorderen diervriendelijke en biologische alternatieven in de agrarische sector, bijvoorbeeld door bestemmingsplannen hierop aan te passen.
- De bekendheid van streekproducten wordt vergroot, bijvoorbeeld door deze bij recepties aan te bieden. Immers, streekproducten zijn duurzaam, onder andere door beperkt transport, en vaak biologisch geteeld.
- Megastallen, varkensflats en dergelijke zijn bij ons niet welkom.
- De nachtelijke duisternis in natuurlijke omgevingen wordt zoveel mogelijk hersteld, bijvoorbeeld door gebruik te maken van speciale verlichting van de buitenwegen en het aanspreken van bedrijven met lichtreclames. Hierbij willen we de sociale veiligheid niet uit het oog verliezen.
- Koeien en ander vee zien we graag in het landschap in plaats van dag en nacht in stallen.

9.3. Verkeer

Openbaar vervoer staat onder druk door landelijke bezuinigingen en teruglopende reizigersaantallen. Het is moeilijk om het openbaar vervoer op peil te houden. We blijven scherp op de betaalbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van het OV. De PvdA wil dat reizigers betrokken worden bij het inrichten van buslijnen. Wat de PvdA betreft komt de reistijd naar basisvoorzieningen centraal te staan. Wij vinden het belangrijk dat zorgcentra, ziekenhuizen enzovoorts bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Hiervoor is regionale samenwerking noodzakelijk. De PvdA staat pal voor de veiligheid van personeel en passagiers.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil goede fietsenrekken bij bushaltes.
- Bij de inrichting van de verkeersstructuur geven we prioriteit aan fietsers en het scheiden van snel en langzaam verkeer.
- Bij de inrichting van buurten houden we rekening met de gebruikers van rolstoelen en scootmobielen, en met spelende kinderen en schoolgaande jeugd.
- We gaan door met het verbeteren van het openbaar vervoersnetwerk en betrekken reizigers hierbij.
- We stellen als eis bij de aanbesteding van gemeentelijk openbaar vervoer dat de voertuigen duurzaam zijn en dat arbeidsvoorwaarden en de veiligheid van personeel worden gerespecteerd.
- De PvdA wil een discussie over de onderhoudsnormen voor ons wegennet omdat we willen weten of deze passen bij de mogelijkheden van onze gemeente.

10. De financiën van de lokale overheid

Sociaal en realistisch

Door de financieel-economische crisis en de bezuinigingen van de landelijke overheid worden de financiële mogelijkheden van de lokale overheid steeds kleiner. De PvdA wil dat ook op lokaal niveau de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dat geldt onder andere voor de WMO. De PvdA vindt, dat daar waar

eigen kracht meer en meer centraal wordt gesteld, dit ook geldt voor het meewegen van de eigen financiële kracht (vermogen). Wettelijk zijn hiervoor beperkte mogelijkheden, maar de mogelijkheden die er zijn, wil de PvdA doordacht benutten.

Waar er eerst een situatie was van verdeling van schaarste over nieuwe initiatieven, staan ook in de gemeente Leek bestaande voorzieningen nu onder druk. Door de crisis in de vastgoedsector en woningmarkt heeft de gemeente Leek grote verliezen op de grondexploitatie geleden. De gemeente zal ook in de komende periode bezuinigingen moeten doorvoeren, dan wel de komende jaren terughoudend zijn in het doen van nieuwe investeringen.

Hiervoor gaat de PvdA haar verantwoordelijkheid niet uit de weg. De PvdA kiest er nadrukkelijk voor om bezuinigingen waar mogelijk stapsgewijs te realiseren en de menselijke maat niet uit het oog te verliezen. Ook de gemeentelijke organisatie kan een bijdrage leveren aan noodzakelijke bezuinigingen. Het gebruik van nieuwe media, verdere digitalisering van de dienstverlening en meer gebruik van open source software kunnen tot kostenbesparingen leiden.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA gaat behoedzaam om met de beschikbare overheidsmiddelen. Wij beheren die alsof het om ons eigen geld gaat. Dit doen wij door een sterke budgetdiscipline, wij sturen op gestelde doelen op basis van vooraf beschikbaar gestelde middelen.
- Wij verantwoorden door helder te verwoorden wat is bereikt, hoe het is bereikt en met inzet van welke middelen. We willen transparantie vooraf en achteraf.
- De gemeentelijke organisatie blijft een bijdrage leveren aan de bezuinigingen waarbij taken en capaciteit met elkaar in evenwicht moeten blijven.
- In principe moet uitvoering van gedecentraliseerde taken binnen het gedecentraliseerde budget plaatsvinden. Waar dit niet kan, omdat de lokale situatie niet overeenkomt met de gemiddelde normen, maakt de Partij van de Arbeid keuzes vanuit onze principes van een samenleving waar voor iedereen plaats is, waar iedereen naar vermogen mee doet en bijdraagt.
- Op basis van politieke keuzes kan het noodzakelijk zijn de eigen inkomsten van de gemeente te verhogen. Nu kan dit alleen door de OZB te verhogen. De PvdA pleit voor een groter gemeentelijk belastinggebied zodat de gemeenteraad hierin meer keuzevrijheid heeft.
- De lokale overheid moet rekening houden met de koopkracht van al haar inwoners. De PvdA zet zich in voor - het behoud van - kwijtschelding van lokale lasten, voor mensen met een minimuminkomen, tot boven bijstandsniveau.
- Lokale belastingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat (afvalstoffenheffing, rioolbelasting en sommige leges) worden kostendekkend doorberekend.
- Wij vinden het belangrijk dat de gemeente reserves heeft om tegenvallers te kunnen opvangen, maar het is geen doel om op zich om reserves op te bouwen.